

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 18. mai 2021

Sak

**2020/0505 Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske Komité - org.
nr. 947 975 072 – Klage over avslag på søknad om
merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner**

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og Elisabet Ekberg.

1. Sakens bakgrunn

Den 29. august 2019 søkte Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske Komité (heretter klager eller NIF) som sentralledd om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2018 på vegne av seg selv og sine underledd. Søknadsbeløpet gjaldt et kompensasjonsbeløp på 756 013 973 kroner etter forenklet modell.

Den 3. desember 2019 fattet Lotteri- og stiftelsestilsynet vedtak om tilsagn om momskompensasjon. Tilsynet avsto deler av søknadsgrunnlagene og søknadsbeløpet ble redusert med totalt 16 333 786 kroner.

For to underledd, Friskis & Svettis Oslo og Friskis & Svettis Fredrikstad, ble søknaden avslått med den begrunnelse at utbetaling av momskompensasjon ville være i strid med EØS-avtalens regler om statsstøtte.

For underleddet Furuset Sportsanlegg AS (heretter FSA), hvor deler av virksomheten går ut på å drifte og vedlikeholde et bygg eller anlegg for utleie, ble søknadsgrunnlaget redusert tilsvarende kostnadene som knytter seg til utleie.

For 152 underledd ble søknad avslått med den begrunnelse at organisasjonene ikke var registrert i Frivillighetsregisteret innen søknadsfristen. De aktuelle underleddene fremgår av tabell i punkt 4.2.

I foreliggende sak vil Lotterinemnda behandle den delen av klagen som gjelder de 152 underleddene. De øvrige delene av klagen behandles som to andre, separate saker.

NIF ble innvilget utsatt klagefrist og påklaget ovennevnte avslag den 31. januar 2020. Sentralleddet NIF sendte inn en felles klage på vegne av underleddene som

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

ble berørt av avslagene. Etter oppfordring fra sentralledet sendte 38 underledd inn egne bemerkninger. I tillegg har Norges Friidrettsforbund levert inn klage på vegne av sine åtte friidrettskrets; Nord-Trøndelag Friidrettskrets, Hordaland Friidrettskrets, Aust-Agder Friidrettskrets, Nordland Friidrettskrets, Vestfold Friidrettskrets, Vest-Agder Friidrettskrets, Sør-Trøndelag Friidrettskrets og Finnmark Friidrettskrets. De seks første har i tillegg levert inn egne klager. Norges Fotballforbund har levert inn klage på vegne av sine åtte fotballkretser; NFF Hordaland, NFF Buskerud, NFF Indre Østland, NFF Vestfold, NFF Telemark, NFF Sogn og Fjordane, NFF Nordmøre og Romsdal og NFF Nordland.

Etter en ny vurdering av saken fant Lotteritilsynet ikke grunnlag for å omgjøre avslagene for de 152 underleddene. Tilsynet har oversendt klagen til Lotterinemnda for behandling i innstilling datert 8. juni 2020.

Advokat Tord Jordet sendte på vegne av NIF inn merknader til tilsynets innstilling den 31. august 2020. Klager fastholder anførselene som fremgår av klagen og knytter noen kommentarer til enkelte av punktene i tilsynets innstilling.

2. Klagers anførsler

2.1. Anførsler fra NIF (sentralledet)

2.1.1. Konsekvensene av et avslag

Advokat Tord Jordet anfører på vegne av NIF at Lotteritilsynets avslag er svært inngripende for alle berørte underledd, og at tilsynets vedtak vil få dramatiske konsekvenser for den organiserte idretten. Det påpekes at dersom avslagene fastholdes vil det utvilsomt gå ut over aktivitetstilbudet til barn, ungdom og voksne. Det påpekes videre at dette særlig vil ramme økonomisk vanskeligstilte barn og ungdom som kan oppleve å få et redusert eller utilgjengelig tilbud som følge av at manglende momskompensasjon eventuelt må kompenseres gjennom høyere medlemskontingenter eller treningsavgifter.

NIF fremholder også at korona-pandemiens økonomiske konsekvenser, som har ført til avlyste arrangementer og stenging, innebærer at konsekvensene av avslaget blir enda mer inngripende for de som rammes.

NIF er videre av den oppfatning at Lotteritilsynets bruk av likebehandlingsprinsippet som argument mot omgjøring er vanskelig å følge og lite overbevisende.

2.1.2. Anførsler om uriktig tolkning og anvendelse av krav om registrering i forskriften § 5, jf. § 3

2.1.2.1. Kravet må tolkes i lys av formålet med innføringen av kravet

NIF anfører at kravet i forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner om registrering i Frivillighetsregisteret må fortolkes i lys av formålet med innføringen av kravet om registrering. Det vises til at formålet med regelendringen var forenkling i søknadsprosessen, blant annet ved å sikre at søkerne hadde organisasjonsnummer, jf. Høringsnotat fra Kulturdepartementet

datert 11. desember 2017. NIF fremholder at mange av underleddene i lang tid har vært registrert i enhetsregisteret og har organisasjonsnummer, og tidligere er godkjente mottakere av merverdiavgiftskompensasjon. Kravet til registrering i Frivillighetsregisteret har ikke et formål som i seg selv skulle tilsi at søkere med et organisasjonsnummer får avslag, når dette nummeret fremgår av søknaden. Et formalkrav om registrering i Frivillighetsregisteret på søknadstidspunktet fremstår da helt urimelig som avslagsgrunn.

2.1.2.2. Kravet må tolkes i lys av formålet med kompensasjonsordningen

NIF anfører at forskriftens ordlyd må tolkes utvidende i lys av formålet med kompensasjonsordningen, slik det fremgår av forskriften § 1. NIF fremholder at en fortolkning av ordlyden i forskriften som innebærer at søkere som ellers oppfyller alle vilkår får avslag utelukkende begrunnet i at registrering har skjedd etter søknadstidspunktet, er direkte undergravende for forskriftens overordnede formål om å fremme frivillig aktivitet.

2.1.2.3. Lotteritilsynet har lagt til grunn uriktig dato for vurderingen

NIF anfører at Lotteritilsynet har lagt til grunn uriktig dato for vurdering av søknadstidspunktet etter forskriften § 5. Klager fremholder at det er forvaltningspraksis i tilsynet at NIF har blitt gitt anledning til å oversende en foreløpig søknad/ utkast til søknad innen den opprinnelige fastsatte søknadsfristen og en senere frist til å oversende en endelig søknad. Klager hevder at søknaden datert 29. august 2019 var en foreløpig søknad, og at endelig søknad ble levert den 14. november 2019. Fristen for endelig søknad var den 15. november 2019. Klager fremholder at når et forvaltningsorgan gir en frist for å oversende en endelig søknad, kan søknaden ikke realitetsbehandles før den endelige søknaden foreligger. Klager legger derfor til grunn at 14. november er riktig dato for vurdering av søknadstidspunktet i henhold til forskriftens § 5.

NIF viser også til at Lotteritilsynet, i sin innstilling, erkjenner å ha samtykket til at NIF frem til den 15. november kunne gjennomføre kontrollarbeid, og at tilsynet deretter ville korrigere søknaden i tråd med NIF sine funn. NIF fremholder at dette vanskelig kan forstås på en annen måte enn at endelig søknad ikke foreligger før NIFs kontrollfrist er utløp, som igjen innebærer at også søknadstidspunktet utsettes tilsvarende og at kravet om registrering sammenfaller med denne dato. NIF er av den oppfatning at tilsynets forklaring innebærer at NIF blir tildelt en form for uformell kompetanse til å saksbehandle sin egen søknad, og fremholder at en slik saksbehandlingsprosess fremstår som utradisjonell og reiser spørsmål knyttet til partenes roller, kompetanse og ansvar.

NIF anfører subsidiært, dersom det legges til grunn at søknadstidspunktet skal vurderes ut fra når Lotteritilsynet mottok foreløpig søknad, må det legges til grunn at tilsynet har gitt klager en avtalt frist til 15. november 2019 til å rette feil og mangler ved den leverte søknaden.

2.1.2.4. Kravet er ikke absolutt og ufravikelig

NIF anfører at krav til registrering ikke er et absolutt og ufravikelig krav, slik Lotteritilsynet legger til grunn. Klager viser til at forskriften § 5 fjerde ledd åpner

for at det kan tas hensyn til individuelle årsaker til manglende registrering. Klager fremholder at manglende registrering hos underleddene skyldes en rekke ulike forhold. Klager viser til at enkelte organisasjonsledd har vært av den oppfatning at de var registrert, til tross for at dette ikke var tilfellet. Videre fremgår det at enkelte organisasjonsledd ikke har vært kjent med kravet eller at manglende registrering har skyldes menneskelige, administrative eller tekniske feil. Det opplyses også at enkelte organisasjonsledd har søkt registrering innen søknadsfristen, men at saksbehandling og registrering har skjedd etter søknadsfristen.

2.1.3. Anførsler om saksbehandlingsfeil hos Lotteritilsynet

2.1.3.1. Brudd på veiledningsplikt

NIF anfører at Lotteritilsynet ikke overholdt sin veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11 fjerde ledd da søknadene ble fjernet fra søknadsgrunnlaget, uten at det var gitt mulighet for underleddene til å rette feilen. Klager anfører videre at brudd på veiledningsplikten er en saksbehandlingsfeil som har virket direkte inn på vedtaket. Klager viser til at forvaltningsloven gjelder for behandling av momskompensasjonssøknader, jf. fvl. § 1, og at loven har rang over forskriften. Klager viser også til at det ikke foreligger en hjemmel for å fravike forvaltningsloven i den aktuelle saken. Klager fremholder at det er grunn til å stille store krav til forvaltningens veiledningsplikt når det innføres nye vilkår for tildeling, og disse vilkårene vurderes å være helt sentrale for å få en søknad innvilget. Klager fremholder også at når ordningen retter seg mot frivillige organisasjoner bør forvaltningen yte stor grad av veiledning, og være fleksibel med adgangen til å rette feil og mangler ved en søknad. Klager viser til at dette underbygges av at målet med ordningen er at den skal være «enkel og ubyråkratisk», jf. Høringsnotat fra Kulturdepartementet datert 11. desember 2017.

NIF er av den oppfatning at innstillingen fra Lotteritilsynet gir inntrykk av at forvaltningens veiledningsplikt kan anses oppfylt bare en driver tilstrekkelig generelt opplysningsarbeid, herunder informasjon på sosiale medier, i forkant av en søknadsprosess. NIF er imidlertid av den oppfatning at slikt generelt opplysningsarbeid ikke i seg selv er tilstrekkelig for å oppfylle veiledningsplikten.

2.1.3.2. Urimelig og usaklig forskjellsbehandling

NIF anfører at det er urimelig og usaklig forskjellsbehandling mellom de ulike underledd når Lotteritilsynet aksepterer retting av noen feil og mangler, mens andre - registrering i Frivillighetsregisteret - ikke er hensyntatt.

2.1.4. NIF har overholdt sine forpliktelser etter forskriften

NIF anfører at de, som sentralledd, har overholdt alle sine plikter i forbindelse med søknaden og prosessen.

2.2. Anførsler fra underleddene

2.2.1. Anførsler fra Norges Friidrettsforbund

Norges Friidrettsforbund (heretter NFIF) anfører at friidrettskretsene tilknyttet Norges Friidrettsforbund (Nord-Trøndelag Friidrettskrets, Hordaland Friidrettskrets, Sør-Trøndelag Friidrettskrets, Aust-Agder Friidrettskrets, Nordland Friidrettskrets, Vestfold Friidrettskrets, Vest-Agder Friidrettskrets og Finnmark Friidrettskrets) ikke kan fjernes fra søknadsgrunnlaget med den begrunnelse at de ikke var registrert i Frivillighetsregisteret innen 1. september 2019. NFIF er av den oppfatning at det er tilstrekkelig at forbundet er registrert i Frivillighetsregisteret. NFIF argumenterer for en nær og nødvendig forbindelse mellom NFIF og kretsene og viser til at kretsene er forbundets regionenheter og fungerer som NFIFs forlengede arm. NFIF viser også til at de som har sitt daglige arbeidssted i kretsene er ansatt i NFIF og ikke i kretsen. NFIF viser videre til at det er NFIF som styrer organiseringen av kretsene (opprettelse, sammenslåing og nedlegging) og at kretsene ikke selv kan opprette nye friidrettskretser. NFIF viser til slutt til at det er NFIF selv som tillegger kretsene bestemte oppgaver, og at de i utøvelsen må forholde seg til NFIFs vedtekter.

NFIF anfører at kravet om registrering i Frivillighetsregisteret «på søknadstidspunktet» i forskriftens § 5 andre ledd ikke har hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og at underleddene som var registrert på vedtaks- og tildelingstidspunktet, må tildeles momskompensasjon for 2018. NFIF viser til at det i budsjettvedtaket, under «Kriterier for tildeling», fremgår at underledd «må være registrert i Frivillighetsregisteret», og fremholder at det da ikke kan vedtas en forskrift som er strengere i den forstand at man kan utelukkes fra ordningen når man tilfredsstiller kravene på det tidspunktet vedtaket om tildeling finner sted.

NFIF anfører videre at et proporsjonalitets- og rimelighetsprinsipp tilsier at det er for strengt å nedfelle en regel som innebærer en kategorisk avvisning av en søknad gjennom et slikt formalkrav når man materielt oppfyller vilkårene for å motta momskompensasjon.

NFIF anfører at manglende registrering var en unnskyldelig feil som organisasjonen burde fått anledning til å rette. Det vises til forvaltningsloven § 11 fjerde ledd annet og tredje punktum.

NFIF anfører til slutt at sentralleddet hadde plikt til å informere underleddene om søknadsprosedyrer og frister, jf. forskriften § 9 første ledd. De viser til at det ikke bør gå ut over underleddene dersom sentralleddet ikke har overholdt sin veiledningsplikt etter forskriften. NFIF fremholder også at NIF hadde plikt til å kontrollere underleddenes søknader før disse ble oversendt Lotteritilsynet. NFIF viser til at NIF opererer med en intern søknadsfrist, den 15. august, nettopp for å kontrollere søknadene før de inkorporeres i NIFs søknad til tilsynet. NFIF er av den oppfatning at det må forventes at NIF kontrollerer om en søker er registrert i Frivillighetsregisteret og at en svikt her ikke bør gå ut over underleddene.

2.2.2. Anførsler fra Norges Fotballforbund

Norges Fotballforbund (heretter NFF) anfører i likhet med Norges Friidrettsforbund at kravet om registrering i Frivillighetsregisteret «på søknadstidpunktet» i forskriftens § 5 andre ledd ikke har hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og at underleddene som var registrert på vedtaks- og tildelingstidspunktet, må tildeles momskompensasjon for 2018. NFF erkjenner at fotballkretsen NFF Nordland ikke var registrert på vedtaks- og tildelingstidspunktet, men først ble registrert i Frivillighetsregisteret den 7. januar 2020. NFF unntar derfor NFF Nordland fra anførselen.

NFF anfører også at et proporsjonalitets- og rimelighetsprinsipp tilsier at det er for strengt å nedfelle en regel som innebærer en kategorisk avvisning av en søknad gjennom et slikt formalkrav når man materielt oppfyller vilkårene for å motta momskompensasjon.

NFF anfører at manglende registrering var en unnskyldelig feil som organisasjonen burde fått anledning til å rette. Det vises til forvaltningsloven § 11 fjerde ledd annet og tredje punktum.

NFF anfører videre at sentralledet hadde plikt til å informere underleddene om søknadsprosedyrer og frister, jf. forskriften § 9 første ledd. De viser til at det ikke bør gå ut over underleddene dersom sentralledet ikke har overholdt sin veiledningsplikt etter forskriften. NFF fremholder også at NIF hadde plikt til å kontrollere underleddenes søknader før disse ble oversendt Lotteritilsynet.

2.2.3. Anførsler fra Norges Tennisforbund

Norges Tennisforbund (heretter NTF) anfører også, i likhet med NFF og NFIF, at kravet om registrering i Frivillighetsregisteret «på søknadstidpunktet» i forskriftens § 5 andre ledd ikke har hjemmel i Stortingets budsjettvedtak, og at underleddene som var registrert på vedtaks- og tildelingstidspunktet, må tildeles momskompensasjon for 2018.

NTF anfører også at et proporsjonalitets- og rimelighetsprinsipp tilsier at det er for strengt å nedfelle en regel som innebærer en kategorisk avvisning av en søknad gjennom et slikt formalkrav når man materielt oppfyller vilkårene for å motta momskompensasjon. NTF fremholder at en slik praktisering av regelverket vil gå utover svakerestilte barn og unge.

NTF anfører at manglende registrering var en unnskyldelig feil som organisasjonen burde fått anledning til å rette. Det vises til forvaltningsloven § 11 fjerde ledd annet og tredje punktum.

NTF anfører videre at sentralledet hadde plikt til å informere underleddene om søknadsprosedyrer og frister, jf. forskriften § 9 første ledd. NTF fremholder at den informasjonen som ble sendt ut fra NIF ikke har vært tilstrekkelig presis hva gjelder kravet til registrering i Frivillighetsregisteret *på søknadstidpunktet*. NTF er av den oppfatning at det ikke bør gå ut over underleddene dersom sentralledet ikke har overholdt sin veiledningsplikt etter forskriften. NTF fremholder også NIF

hadde plikt til å kontrollere underleddenes søknader før disse ble oversendt Lotteritilsynet og viser til forskriften § 9 første ledd og Stortingets budsjettvedtak.

2.2.4. Anførsel fra Styrkeprøven AS

Styrkeprøven AS anfører at opplysnings- og informasjonsplikten som påhviler Lotteritilsynet og NIF ikke er oppfylt. Styrkeprøven AS fremholder også at NIF, i etterkant av utløpt søknadsfrist, har vedgått at de har manglet prosedyrer for å kontrollere søknadene da antallet er meget stort, men at de hadde bedt Lotteritilsynet om å vurdere en overgangsordning for 2018 da det nye kravet ikke var ansett å være godt nok opplyst. Det fremholdes at avslaget fører til at organisasjonen går med underskudd og at dette vil gå utover medlemmene.

2.2.5. Anførsel fra Ullensaker Idrettsråd

Ullensaker Idrettsråd (heretter UIR) anfører at de har handlet i god tro ettersom deres søknad om momskompensasjon ble godkjent i SportsAdmin (NIFs søknadsportal). UIR er av den oppfatning at det hadde vært en enkel sak for NIF å ta en sjekk av søknadene før fristen om registrering i Frivillighetsregisteret gikk ut, samt gitt varsel til de som ikke sto registrert. UIR viser til at varsel fra NIF først kom etter at fristen var gått ut. UIR fremholder også at de er driftet på frivillig basis og ikke har faste ansatte, noe som gjør det vanskelig å få med seg all informasjon. UIR fremholder at en rekke aktiviteter vil rammes av et avslag.

2.2.6. Anførsler fra Haugesund Idrettsråd

Haugesund Idrettsråd (heretter HIR) opplyser at de sendte inn søknad om momskompensasjon til NIF i god tid før fristen, allerede 21.juni 2019. HIR anfører at søknaden fikk status «Godkjent» i søknadsportalen SportsAdmin og at dette var med på å gi dem et bilde av at alt var i orden.

HIR anfører også at de ikke har mottatt informasjonen om registrering i Frivillighetsregisteret ettersom de var uten daglig leder i hele perioden hvor det ble sendt ut viktig informasjon. HIR opplyser at tidligere daglig leder sluttet brått den 10. oktober 2018, og at nåværende daglig leder ble tilsatt 27. mai 2019.

HIR anfører videre at det var ingen ting som hindret HIR i å bli registrert i registeret på søknadstidspunktet og at det derfor ikke kan være noe formelt i veien for at deres klage blir tatt til følge, til tross for at en formell registrering manglet tidligere.

2.2.7. Anførsler fra Hordaland Friidrettskrets

Hordaland Friidrettskrets anfører at informasjonen vedrørende krav om registrering i Frivillighetsregisteret ikke har nådd frem i organisasjonen. Det vises til at daglig leder ikke var i arbeid i siste del av mai før han gikk av med pensjon 31. mai 2019, og at kontoret var ubemannet frem til midten av juni.

Hordaland Friidrettskrets anfører også at de stiller seg undrende til praksisen rundt behov for dobbeltregistrering av frivillige virksomheter, i både Enhetsregisteret og Frivillighetsregisteret, da registrering i Enhetsregisteret i sektor «7000 Ideelle

organisasjoner» og som «93120 Idrettslag og klubber», ikke bør levne noen tvil om at virksomhetene har et frivillig formål.

Det fremholdes også til at et avslag vil få store konsekvenser for organisasjonen.

2.2.8. Anførsel fra Norges Håndballforbund Region Innlandet

Norges Håndballforbund Region Innlandet (heretter NHF Innlandet) anfører at de ikke fikk informasjon om kravet om registrering i Frivillighetsregisteret. De viser til at de først fikk beskjed om kravet fra NHF Ullevål den 14. august. NHF Innlandet fremholder at de sendte inn søknad om registrering omgående etter melding fra NHF Ullevål, men at registreringen likevel ikke ble godkjent innen 1. September.

NHF Innlandet anfører også at registrering i Frivillighetsregisteret skjedde den 15. august 2019 da forbundet sendte inn søknad til Frivillighetsregisteret.

2.2.9. Anførsel fra Equinor Bil Oslo

Equinor BIL Oslo anfører at de allerede 30. april 2019 meldte seg inn i Frivillighetsregisteret, og at de fikk melding om at de var registrert samme dag.

2.2.10. Anførsler fra Norges Bokseforbund

Advokat Synnøve SørDAL i Advokatfirmaet Magnus Legal AS fremholder på vegne av Norges Bokseforbund (heretter NBF) at det er håndteringen av søknaden hos Frivillighetsregisteret som har medført at registreringen ikke var gjennomført innen 1. september. NBF viser til at de sendte inn søknad om registrering den 8. august, men at Frivillighetsregisteret først to uker senere etterspurte dokumenter, noe som forsinket registreringen. NBF påpeker at dokumentene som ble etterspurt allerede var tilgjengelige for Frivillighetsregisteret i Brønnøysundregisteret. NBF viser videre til at Frivillighetsregisteret satt frist for ettersending av dokumentene til 4. september, noe som var svært uheldig, da forbundet forholdt seg lojalt til den fristen som staten satte, i den tro at dette var en samkjørt prosess med merverdiavgiftskompensasjonssøknaden.

NBF anfører også at ettersom registrering skjedde kun fire dager etter 1. september (den 5. september), var vilkårene for registrering åpenbart oppfylt både på søknads- og utbetalingstidspunktet.

NBF fremholder at når det er så mange enheter som har forstått regelverket feil, eller som ikke har fanget opp regelendringen i forskriften, så er det tale om en alvorlig systemfeil, og det er urimelig at denne skal slå negativt ut for idretten.

2.2.11. Anførsler fra Ullr Skiklubb

Underleddet Ullr Skiklubb (heretter Ullr) anfører at de har vært registrert i Frivillighetsregisteret siden 1. desember 2014. De viser til at de imidlertid ikke var registrert 1. september 2019 som følge av at en faktura på kr 135 ikke var betalt i tide. De opplyser at de korrigerste feilen umiddelbart etter de ble oppmerksom på forholdet. Ullr viser til forskriftens § 5 fjerde ledd, og fremholder

at bestemmelsen gir Lotteri- og stiftelsestilsynet hjemmel til å vurdere søkere som ikke oppfyller vilkårene i § 3.

Ullr anfører også at et avslag på det aktuelle grunnlaget er i strid med den alminnelige rettsfølelse. Det vises også til at reelle hensyn tilsier innvilgelse av søknaden, og at ettersom en innvilgelse ikke er et vedtak som ilegger noen en plikt, er det adgang til dette fra et «fra det mindre til det mer» - synspunkt. Opprettholdelse av avslaget anføres også å være i strid med regelverkets formål.

2.2.12. Anførsler fra Nord-Trøndelag Friidrettskrets

Nord-Trøndelag Friidrettskrets anfører at det var sykdom som forhindret underleddet fra å fullføre registrering i Frivillighetsregisteret innen 1. september 2019. Det vises til [REDACTED]

Organisasjonen har lagt ved en e-post fra daglig leder datert 11. november 2019, hvor daglig leder opplyser at han foretok registrering i Frivillighetsregisteret allerede 30. juli. Da han senere oppdaget at organisasjonen likevel ikke var blitt registrert i Frivillighet sendte han inn ny søknad om registrering. Daglig leder opplyser at Brønnøysundregisteret har uttrykt at det kan ha vært en feil med systemet som medførte at organisasjonen ikke ble registrert.

2.2.13. Anførsel fra Sogn og Fjordane Symjekerins

Sogn og Fjordane Symjekerins anfører at de ikke fikk fullført registreringen i Frivillighetsregisteret innen 1. september som følge av at [REDACTED]

2.2.14. Anførsler fra Bergen Snowboardklubb

Bergen Snowboardklubb viser til at [REDACTED]

Det vises videre til at NIF ikke har gitt informasjon om kravet om registrering, og at de var av den oppfatning at registrering skjedde da de krysset av for dette ved innsending av opplysninger til Brønnøysundregisteret.

2.2.15. Anførsel fra Frelsesarmeen Oslo OL

Frelsesarmeen Oslo IL fremholder at de ikke er registrert i Frivillighetsregisteret på grunn av føringer fra Frelsesarmeen om at de ikke skal være meldt inn i registeret. Frelsesarmeen Oslo IL viser til at dette skyldes deres holdning om at de ikke ønsker å ta imot det som defineres som spillemidler.

2.2.16. Anførsler fra Aust-Agder Friidrettskrets

Aust-Agder Friidrettskrets anfører at de er berettiget merverdiavgiftskompensasjon for 2019. Friidrettskretsen viser til at melding om

registrering ble sendt til Frivillighetsregisteret i begynnelsen av august, men på grunn av feil knyttet til signaturrett ble organisasjonen ikke registrert før 17. september. Kretsen viser videre til at de ikke fikk kunnskap om kravet før de mottok e-post fra NIF den 26. juni. Friidrettskretsen viser også til at de er en organisasjon som bygger på frivillighet.

2.2.17. Anførsler fra Buskerud Rytterkrets

Buskerud Rytterkrets viser til at de som arbeider i organisasjonen har frivillige verv, og at dette er personer som allerede har full jobb og flere verv på si. Rytterkretsen viser videre til at styret er besatt av personer med interesse for idretten. Manglende registrering skyldes at en enkelt setning i en hel masse annen informasjon som organisasjonen har mottatt er oversett. Det vises til at midlene skulle brukes til aktivitet og rekruttering.

2.2.18. Anførsler fra Bordtennis Region vest

Bordtennis Region vest viser til at de ikke var klar over det nye kravet om registrering i Frivillighetsregisteret, og at de heller ikke har mottatt informasjon om kravet fra NIF. Organisasjonen opplyser at da søknaden ble levert til NIF fikk de beskjed om at alt var i orden. Organisasjonen er også av den oppfatning at informasjonen har vært for dårlig når så mange ikke har fått med seg regelendringen.

2.2.19. Anførsler fra Hordaland Rytterkrets

Hordaland Rytterkrets viser til at deres arbeid gjøres på frivillig basis og at det er flere utskiftninger av styremedlemmer hvert år. Rytterkretsen fremholder at de har mottatt e-post fra NIF med informasjon om regelendringen, men at de ikke fikk dette med seg. Rytterkretsen fremholder videre at klagen bør imøtekommes ettersom frivillighet skal holdes høyt og endringer som påvirker økonomi er sårbart og slike endringer må derfor ha lange og gode overgangsordninger for å sikre at de som driver på frivillig basis får det med seg.

2.2.20. Anførsler fra Hordaland skiskytterkrets

Hordaland skiskytterkrets viser til at de trodde at organisasjonen var registrert i Frivillighetsregisteret, noe det senere viste seg at de ikke var. Skiskytterkretsen viser til at de er en liten særvidrettskrets og at all aktivitet er basert på frivillighet og dugnadsarbeid, og at kompetansen naturlig nok vil være begrenset på enkelte områder. Kretsen fremholder at det må ha vært en svikt i måten informasjonen ble formidlet på. De fremholder også at kompensasjonen er et betydelig beløp for organisasjonen, som vil bidra til å opprettholde tilbudet for barn og unge.

2.2.21. Anførsler fra Nordland Friidrettskrets

Nordland Friidrettskrets viser til at informasjonen om krav om registrering kom etter at organisasjonen hadde sendt inn sin søknad om merverdiavgiftskompensasjon og at de derfor ikke registrerte at den aktuelle informasjonen gjaldt dem. Organisasjonen etterlyser en mykere overgang i forbindelse med regelendringen, og viser til at kompensasjonen er sårt tiltrengt.

2.2.22. Anførsler fra Oslo og Akershus Bandyregion

Oslo og Akershus Bandyregion viser til at det ble oppdaget etter 1. september 2019 at organisasjonen var falt ut av Frivillighetsregisteret, og at dette skyldtes en menneskelig svikt. Regionen viser også til at avslag vil ramme barne- og ungdomsarbeidet og særlig økonomisk vanskeligstilte barn og ungdom i Oslo.

2.2.23. Anførsler fra Sogn og Fjordane skisytterkrets

Sogn og Fjordane skisytterkrets viser til at de trodde at organisasjonen var registrert i Frivillighetsregisteret, noe det senere viste seg at de ikke var. Skisytterkretsen viser til at de er en liten særrettskrets og at all aktivitet er basert på frivillighet og dugnadsarbeid, og at kompetansen naturlig nok vil være begrenset på enkelte områder. Kretsen fremholder at det må ha vært en svikt i måten informasjonen ble formidlet på. De fremholder også at kompensasjonen er viktig for at organisasjonen skal kunne opprettholde aktiviteten.

2.2.24. Anførsler fra Troms Skisytterkrets

Troms Skisytterkrets beklager at registrering ikke forelå innen fristen, og erkjenner at informasjonen burde ha blitt fanget opp av styret. Skisytterkretsen ber likevel om at avslaget omgjøres på bakgrunn av at kretsen i alle tidligere år har overholdt søknadsfristen og at en forglemmelse av en formell registrering ikke bør få konsekvenser for barne- og ungdomsaktivitetene og tilbudet og kvaliteten på idretten for øvrig. Kretsen viser til at alle midlene går direkte til brukerne og at ledelse og administrasjon skjer på dugnad.

2.2.25. Anførsler fra Vestfold Friidrettskrets

Vestfold Friidrettskrets viser til at melding om registrering til Frivillighetsregisteret ble sendt i juli 2019, men opplyser at vedkommende som sendte inn meldingen ikke forsto at den også måtte signeres. Friidrettskretsen ber om fleksibilitet og at man ser på dette som et overgangså. Kretsen viser til at et avslag er motstridende med intensjonen for ordningen.

2.2.26. Anførsler fra Vest-Agder Friidrettskrets

Vest-Agder Friidrettskrets viser til at de først fikk kunnskap om kravet i e-post fra NIF den 26. juni og at melding om registrering til Frivillighetsregisteret ble sendt tidlig i august. Friidrettskretsen viser videre til at organisasjonen, på grunn av problematikk knyttet til signaturrett, ikke ble registrert før 17. september 2019. Kretsen er av den oppfatning at de nå oppfyller vilkårene for kompensasjon.

2.2.27. Anførsler fra Ankerskogen Tennis AS

Ankerskogen Tennis AS viser til at melding om registrering i Frivillighetsregisteret ble sendt så snart organisasjonen fikk informasjon om kravet. Det vises videre til at endringer i styresammensetningen måtte registreres før registrering i Frivillighetsregisteret. Registrering i Frivillighetsregisteret skjedde derfor først den 15. oktober 2019. Organisasjonen ber om at avslaget omgjøres ettersom kravet nå er oppfylt og det kun var en formalitet som manglet.

2.2.28. Anførsler fra Fauske Fritidssenter AS

Fauske Fritidssenter AS viser til at kravet om registrering ikke var kjent for dem på søknadstidspunktet, og fremholder at de ikke har mottatt informasjon fra NIF. Det vises videre til at de ikke ble registrert i Frivillighetsregisteret før den 13. januar 2020 som følge av at vedtektene måtte endres. Det fremholdes at kompensasjon er økonomisk viktig for organisasjonen.

2.2.29. Anførsler fra Fet Arena AS

Fet Arena AS fremholder at de ikke var klar over regelendringen, men at melding om registrering ble sendt så snart organisasjonen mottok varsel om mulig avslag. Organisasjonen viser til at avslag vil få store konsekvenser for dem, og medføre enten økt pris på utleie eller at hallen må stenges.

2.2.30. Anførsler fra Lørenhallen AS

Lørenhallen AS skriver at det er nedslående og demotiverende for dugnadsapparatet at en formalitet som manglende registrering i Frivillighetsregisteret skal være avgjørende for hvorvidt merverdiavgiftskompensasjon kan mottas.

2.2.31. Anførsler fra Nordstrandhallen AS

Advokat Sigve Braaten fra Advokatfirmaet Hjort DA anfører på vegne av Nordstrandhallen AS at det ikke er grunnlag for å avslå søknaden om kompensasjon, og at søknaden derfor må innvilges. Det argumenteres for at vilkåret om at søkeren må være «registrert ... på søknadstidspunkt» må tolkes utvidende med grunnlag i forskriftenes forarbeider (Kulturdepartementets høringsnotat), formålsbetraktninger og reelle hensyn, og at det i dette tilfellet er tilstrekkelig for å oppfylle vilkåret i forskriften at melding om registrering var sendt på søknadstidspunktet og registrert kort tid etterpå.

Det argumenteres videre for at det må tas i betraktning at Nordstrandhallen AS har forholdt seg i tråd med reglene, og at forsinket registrering iallfall delvis skyldes feil begått hos Frivillighetsregisteret. Det er vist til stor pågang hos Frivillighetsregisteret i den aktuelle perioden som begrunnelse for at registreringen først ble godkjent 11. september. I tillegg er det fremholdt at uriktig rettsanvendelse hos Frivillighetsregisteret forsinket registreringen. Det vises til brev fra Frivillighetsregisteret til Nordstrandhallen AS den 24.08.19, hvor Frivillighetsregisteret informerer om at melding ikke ble godkjent ettersom innsendte vedtekter ikke var samsvarende med vedtektene som var registrert i Enhetsregisteret, og vedtektsendring må være registrert i Enhetsregisteret. Nordstrandhallen AS er av den oppfatning at Frivillighetsregisteret ikke hadde adgang til å nekte registrering på dette grunnlaget, jf. frivillighetsregisterloven § 8 andre ledd andre punktum.

2.2.32. Anførsler fra Viking Volley Cup AS

Viking Volley Cup AS fremholder at de ikke visste om det nye kravet om registrering i Frivillighetsregisteret, men erkjenner at dette er deres egen feil. Organisasjonen ber likevel om at det utvises skjønn i overgangsåret.

2.2.33. Anførsler fra Norges Basketballforbund Region Øst

Norges Basketballforbund Region Øst erkjenner at de har oversett det nye kravet om registrering i Frivillighetsregisteret, men ber om velvilje da et avslag vil bety et dårlige aktivitetstilbud for barn og unge i 2020.

2.2.34. Anførsler fra Cross RC Klubb

Cross RC Klubb fremholder at en misforståelse er årsaken til at klubben ikke var registrert innen fristen. Det vises til at klubben søkte lenge før fristen og fikk svar at alt var i orden, noe det i ettertid viste seg å ikke være.

2.2.35. Anførsler fra Jarlsberg Mikroflyklubb

Jarlsberg Mikroflyklubb erkjenner at organisasjonen ikke er registrert, men forklarer at dette skyldes at Brønnøysundregisteret ikke godtok deres vedtekter. Klubben fremholder at vedtektene er under endring slik at klubben kan bli registrert i Frivillighetsregisteret. Klubben håper på velvilje da kompensasjonen er mye penger for klubben.

2.2.36. Anførsler fra Kvæfjord idrettslag

Kvæfjord idrettslag erkjenner at fristen for innmelding i Frivillighetsregisteret ikke ble overholdt. Organisasjonen fremholder at et avslag vil ramme arbeidet i idrettslaget, særlig aktiviteter for barn og ungdom, og ber derfor om at ordningen praktiseres fleksibelt i overgangsåret.

2.2.37. Anførsler fra Larvik Bordtennisklubb

Larvik Bordtennisklubb erkjenner at klubben ikke var registrert i Frivillighetsregisteret i 2019, og at dette skyldes intern informasjonssvikt fra deres side. Klubben viser til at de nå er registrert.

2.2.38. Anførsler fra Samklang Turn

Samklang Turn viser til at organisasjonen først måtte registreres i Enhetsregisteret, og at dette var en omfattende og tidkrevende prosess som medførte at organisasjonen ikke ble registrert i 2019. Det fremholdes at søknad om registrering ble sendt i juli.

2.2.39. Anførsler fra Selbu IL Håndball

Selbu IL Håndball forklarer at manglende registrering skyldes kommunikasjonssvikt og uklar oppgaveoppfølging innad i styret. Det fremholdes at det likevel bør være liten tvil om at virksomheten er basert på frivillighet. Manglende kompensasjon vil gå hardt utover klubbens økonomi og medlemmer.

2.2.40. Anførsler fra Skurdalen idrettslag

Skurdalen idrettslag fremholder at de ble registrert i Frivillighetsregisteret den 12. september 2019, og ber om at søknaden vurderes i lys av dette.

Det vises for øvrig til klagene i sin helhet.

3. Det rettslige grunnlaget

3.1. Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Det rettslige grunnlaget for den aktuelle kompensasjonsordningen er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften). Forskriften er hjemlet i Lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet og Stortingets budsjettvedtak.

Formålet med kompensasjonsordningen fremgår av forskriften § 1:

«Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. Ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester.»

Hovedregelen om rett til kompensasjon fremgår av forskriften § 3. I bestemmelsens første ledd oppstilles et vilkår om registrering i Frivillighetsregisteret:

«Frivillige organisasjoner kan få merverdiavgiftskompensasjon dersom de er registrert i Frivillighetsregisteret, jf. lov 29. juni 2007 nr.88 om register for frivillig virksomhet § 3 og § 4 (...)».

Videre fremgår det av forskriften § 5 andre ledd at:

«Organisasjonen må oppfylle kravene i denne forskriften både på søknadstidspunkt og utbetalingstidspunkt.»

Søknadstidsfristen for søknader om momskompensasjon er regulert i forskriften § 11 første ledd, hvor det fremgår at:

«Søknaden skal sendes Lotteri- og stiftelsestilsynet (...) senest 1. september hvert søknadsår (...)».

Forskriften § 5 fjerde ledd åpner for unntak fra kravet om registrering i Frivillighetsregisteret. Av bestemmelsen fremgår det at:

«Lotteri- og stiftelsestilsynet kan likevel vurdere søkere som kommer inn under § 3 og som innfrir vilkårene for registrering i Frivillighetsregisteret, dersom disse ikke er registrert på bakgrunn av en persons helseforhold, seksuelle forhold eller at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt, dømt for en straffbar handling eller på grunnlag av særlige kategorier av personopplysninger.»

I forskriften § 9 fremgår sentralleddets plikter i forbindelse med søknad om momskompensasjon. Av bestemmelsens første ledd fremgår at:

«Sentralleddet skal informere alle underledd om søknadsprosedyrer og frister, og inkludere i søknaden alle underledd og aksjeselskap som oppfyller vilkår gitt i eller i medhold av denne forskrift.»

3.2. Forvaltningsloven

Forvaltningens veiledningsplikt reguleres av forvaltningsloven § 11. Av bestemmelsens første og andre ledd fremgår det at:

«Forvaltningsorganene har innenfor sitt sakområde en alminnelig veiledningsplikt. Formålet med veiledningen skal være å gi parter og andre interesserte adgang til å vareta sitt tarv i bestemte saker på best mulig måte. Omfanget av veiledningen må likevel tilpasses det enkelte forvaltningsorgans situasjon og kapasitet til å påta seg slik virksomhet.

Forvaltningsorganer som behandler saker med en eller flere private parter, skal av eget tiltak vurdere partenes behov for veiledning. Etter forespørsel fra en part og ellers når sakens art eller partens forhold gir grunn til det, skal forvaltningsorganet gi veiledning om:

- a) gjeldende lover og forskrifter og vanlig praksis på vedkommende sakområde, og
- b) regler for saksbehandlingen, særlig om parters rettigheter og plikter etter forvaltningsloven. Om mulig bør forvaltningsorganet også peke på omstendigheter som i det konkrete tilfellet særlig kan få betydning for resultatet.»

Av bestemmelsens fjerde ledd andre og tredje setning fremgår:

«Inneholder en henvendelse til et forvaltningsorgan feil, misforståelser, unøyaktigheter eller andre mangler som avsenderen bør rette, skal organet om nødvendig gi beskjed om dette. Organet bør samtidig gi frist til å rette opp mangelen og eventuelt gi veiledning om hvordan dette kan gjøres.»

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

4. Lotterinemndas vurdering

4.1. Innledning

Klagen gjelder Lotteritilsynets vedtak 3. desember 2019 om delvis avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon. Klagerne fikk innvilget utsatt klagefrist, og klagene er fremsatt rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

NIF har klaget på vegne av 152 underledd som alle har fått avslag som følge av manglende registrering i Frivillighetsregisteret. Etter Lotterinemndas undersøkelser den 14. april 2021 var 98 av 152 underledd registrert i Frivillighetsregisteret, se tabell i punkt 4.2. Dette innebærer at 54 underledd

fortsatt ikke var registrert i Frivillighetsregisteret. Av disse var 21 underledd heller ikke registrert i Enhetsregisteret. To organisasjoner er blitt slettet fra Frivillighetsregisteret og Enhetsregisteret, herunder Askøy Bowlingklubb og Dans Målselv. Lotterinemnda har fått bekreftet fra Brønnøysundregisteret at Askøy Bowlingklubb var registrert i Frivillighetsregisteret fra den 25.07.2011 til den 14.11.2019, og at Dans Målselv var registrert i Frivillighetsregisteret fra den 02.11.17 til den 15.11.2019. Oppsummert er 98 av 152 underledd registrert i Frivillighetsregisteret, 52 underledd har aldri vært registrert, mens de resterende to underleddene var registrert den 2. september 2019, men er siden blitt slettet.

Lotterinemnda vil først behandle anførsler tilknyttet de 98 underleddene som ikke var registrert innen 2. september 2019, men som senere er blitt registrert. Deretter vil vi behandle anførselene tilknyttet de to underleddene som var registrert den 2. september 2019, men som senere ble slettet fra Frivillighetsregisteret og Enhetsregisteret. Deretter vil vi behandle anførselene tilknyttet de 52 underleddene som ikke er og aldri har vært registrert i Frivillighetsregisteret. Deretter behandles felles anførsler som knytter seg til Lotteritilsynets saksbehandling. Til slutt behandles felles anførsler tilknyttet NIFs veiledningsplikt.

4.2. Oversikt over alle berørte underledd

	Organisasjonsnavn	Organisasjons-nummer	Dato for registrering i Frivillighetsregisteret	Levert egne bemerkninger
1	Aasa Miniatyrskytterlag	-	-	-
2	Agder Svømmekrets	983 857 035	05.12.2019	-
3	Akershus Skytterkrets	983 982 069	25.11.2019	-
4	Akrobaten	988 238 228	05.12.2019	-
5	Ankerskogen Idrettshall AS (tidligere Ankerskogen Tennis AS)	974 397 242	15.10.2019	Ja
6	Arbeidernes Roklubb	984 960 980	-	-
7	Arendal Idrettsråd	979 750 749	19.02.2020	-
8	Asker Triathlon Klubb	895 879 002	05.09.2019	-
9	Askøy Bowlingklubb	-	-	-
10	Aust-Agder Friidrettskrets	977 105 730	17.09.2019	Ja
11	Axflow Bedriftsidrettslag	815 488 512	16.12.2019	-
12	Bedriftsidrettslaget Tity	913 459 652	04.12.2019	-
13	Bedriftsidrettslaget Vegsprekken	923 377 174	10.09.2019	-
14	Bergen Fengsel Bedriftsidrettslag	876 052 822	-	-
15	Bergen Snowboardklubb	914 600 472	04.12.2019	Ja
16	BISI Trondheim	-	-	-
17	Bordtennis – Region Vest	983 722 458	04.12.2019	Ja
18	Bryggja Idrettslag	994 079 999	-	-
19	Buskerud Rytterkrets	988 895 784	05.03.2020	Ja
20	Bømlo Karateklubb	991 834 508	-	-
21	Båstad Idrettslag	975 509 982	-	-
22	Båstad IL, Orientering	-	-	-
23	Convel	995 777 010	-	-

24	Cross RC Klubb	975 873 196	16.09.2019	Ja
25	Dans Målselv	-	-	-
26	Drangedal Idrettsråd	923 631 631	16.12.2019	-
27	Dupont Bedriftsidrettslag Vormedal	997 946 219	-	-
28	Dønna Turnforening	999 618 936	-	-
29	Entro Energi Bedriftsidrettslag	-	-	-
30	Equinor Bil Oslo	981 617 517	06.02.2020	Ja
31	Etne Klatreklubb	999 183 948	-	-
32	Everest Sports Klubb	913 367 480	-	-
33	Fana Sparebank Bedriftsidrettslag	-	-	-
34	Fauske Fritidssenter AS	975 979 237	13.01.2020	Ja
35	Feistein Dykkerklubb	983 422 934	-	-
36	Fet Arena AS	916 282 435	11.11.2019	Ja
37	Finnmark Friidrettskrets	989 838 148	05.12.2019	Ja
38	FK Gevir Bodø	978 686 796	27.04.2020	-
39	Flekkerøy Kampsport Klubb	990 305 668	05.12.2019	-
40	Fosenborg B.I.L	-	-	-
41	Fossum Cricket Klubb	911 607 182	17.12.2019	-
42	Fotballklubben Grim	869 952 672	-	-
43	Fredrikstad Triatlonklubb	997 659 325	21.08.2020	-
44	Frelsesarmeen Oslo Idrettslag	-	-	Ja
45	Ganddal Atletklubb	984 297 319	31.01.2020	-
46	Geomatikk	-	-	-
47	Hardanger Skøyteklubb	984 064 527	25.04.2020	-
48	Hardanger Sykkelklubb	996 618 765	03.04.2020	-
49	Haugaland Kickboxing Klubb	-	-	-
50	Haugesund Idrettsråd	993 548 022	26.11.2019	Ja
51	Havørn Allianseidrettslag Gymnastikk og Turn	-	-	-
52	Helterennet AS	916 553 935	10.09.2019	-
53	Hi-Fi Klubben	-	-	-
54	Holmlia Cricket Club	983 855 636	-	-
55	Hordaland Bandykrets	997 371 089	17.03.2020	-
56	Hordaland Fri-idrettskrets	983 607 543	25.11.2019	Ja
57	Hordaland Orienteringskrets	983 622 453	05.12.2019	-
58	Hordaland Rytterkrets	988 756 008	17.12.2019	Ja
59	Hordaland Skiskyttarkrets	990 480 109	26.11.2019	Ja
60	Horten Kurvballforening	984 365 942	-	-
61	Hveita United B.I.L	-	-	-
62	Hålandslaget	987 248 157	04.09.2019	-
63	Hårek AG	-	-	-
64	Idrettsrådet i Sandnes	982 121 701	07.01.2020	-
65	Ineos Bamble Bedriftsidrettslag	999 174 477	30.01.2020	-
66	Jarlsberg Konkurranseskyttere	998 703 441	-	-
67	Jarlsberg Mikroflyklubb	984 179 006	06.07.2020	Ja
68	Jordal Ishockey Klubb	983 857 957	-	-
69	Jørpeland Klatreklubb	999 308 201	-	-
70	Karmøy Freestyleklubb	995 187 353	04.05.2020	-

71	Kragerø Basketballklubb	917 005 079	-	-
72	Kvam Gym og Trampettklubb	994 072 803	08.06.2020	-
73	Kvæfjord Idrettslag	884 030 552	06.01.2020	Ja
74	Larvik Bordtennisklubb	883 349 172	06.01.2020	Ja
75	Leirguten IL	924 726 040	12.03.2020	-
76	Lillehammer Bordtennisklubb	996 668 967	-	-
77	Lillehammer Kunstløpklubb	988 916 404	13.03.2020	-
78	Lister Volleyball Klubb	998 467 179	-	-
79	Lund Cykleklubb	993 613 452	-	-
80	Lærerne AG	-	-	-
81	Lørenhallen AS	943 048 762	15.04.2020	Ja
82	Malvik Helsesportslag	993 847 984	04.12.2019	-
83	Meløy Orienteringsklubb	992 272 937	08.01.2020	-
84	Mondelez Bedriftslag	916 908 725	02.12.2019	-
85	NCC Trondheim B.I.L	-	-	-
86	Nesodden Kajakklubb	988 324 272	24.09.2019	-
87	NFF Buskerud	971 307 595	07.11.2019	Ja
88	NFF Hordaland	970 549 900	04.11.2019	Ja
89	NFF Indre Østland	969 967 014	05.11.2019	Ja
90	NFF Nordland	986 717 544	07.01.2020	Ja
91	NFF Nordmøre og Romsdal	971 101 083	01.11.2019	Ja
92	NFF Sogn og Fjordane	971 364 939	04.11.2019	Ja
93	NFF Telemark	970 158 219	24.09.2019	Ja
94	NFF Vestfold	971 544 090	04.11.2019	Ja
95	NHF Region Innlandet	971 531 983	13.11.2019	Ja
96	Nilu Bedriftsidrettslag	923 837 566	31.12.2019	-
97	NMK Sandefjord	924 843 934	30.03.2020	-
98	Nordland Friidrettskrets	997 341 430	25.11.2019	Ja
99	Nordland Skytterkrets	999 523 633	02.12.2019	-
100	Nordstrandhallen AS	996 713 997	11.09.2019	Ja
101	Nord-Trøndelag Friidrettskrets	975 512 304	02.12.2019	Ja
102	Norges Basketballforbund Region Øst	983 852 866	25.11.2019	Ja
103	Norges Bokseforbund	971 521 988	05.09.2019	Ja
104	Norges Tennisforbund	970 015 302	25.11.2019	Ja
105	Norrøna Sport Bedriftsidrettslag	-	-	-
106	Oppland Orienteringskrets	-	-	-
107	Oppland Skiskytterkrets	917 344 612	25.11.2019	-
108	Oslo og Akershus Bandyregion	983 784 054	18.11.2019	Ja
109	Pingvin Stupklubb	983 882 773	01.03.2021	-
110	Ranheim Innebandyklubb	997 503 252	04.12.2019	-
111	Risør Tennisklubb	975 662 926	-	-
112	Roklubben Terje Viken	979 255 314	-	-
113	Rognes Idrettslag	980 283 100	05.05.2020	-
114	Royal Sport	815 844 912	-	-
115	Samklang Turn	923 189 645	16.01.2020	Ja
116	Samnanger Sportskytterlag	-	-	-
117	Selbu IL Håndball	995 486 296	27.11.2019	Ja
118	Skien Bokseklubb	912 428 974	22.04.2020	-

119	Skurdalen Idrettslag	923 440 496	23.09.2019	Ja
120	Snertingdal IF Fotball	915 376 762	24.08.2020	-
121	Sogn og Fjordane Skiskytterkrins	922 064 423	28.11.2019	Ja
122	Sogn og Fjordane Symjekrins	987 865 180	06.01.2020	Ja
123	Sportsklubben Vinmonopolet Skien Avd. Bowling	911 922 754	-	-
124	Statoil Bil Nord-Rogaland	986 425 209	-	-
125	Strand Tennisklubb	993 859 486	06.03.2020	-
126	Strømmen Badmintonklubb	915 955 568	18.10.2019	
127	Strømmen Glimt IL	984 066 856	25.11.2019	-
128	Studentunionen Idrettslag	-	-	-
129	Styrkeprøven AS	912 858 154	24.09.2019	Ja
130	Sverresborg Hoops Basket Elite	998 354 234	17.12.2019	-
131	Svinndal Motocrossklubb	985 745 897	27.03.2020	-
132	Sør-Trøndelag Friidrettskrets	977 077 079	27.11.2019	Ja
133	Telia Bil	912 009 556	26.11.2019	-
134	Troll GTF Taekwon-Do Klubb	-	-	-
135	Troll Oseberg Bedriftsidrettslag	992 244 984	-	-
136	Troms Skiskytterkrets	975 599 213	05.12.2019	Ja
137	Trondheim Sandvolleyballklubb	983 435 807	-	-
138	Tuil Tromsdalen Friidrett	978 603 564	17.12.2019	-
139	UIT Bedriftsidrettslag Harstad	920 006 612	-	-
140	Ullensaker Idrettsråd	989 278 495	03.12.2019	Ja
141	Ullr Skiklubb	914 544 092	15.10.2019	Ja
142	Valdres Tennisklubb	979 599 412	-	-
143	Valle Rideklubb	991 911 197	09.12.2020	-
144	Vardild IL	994 983 466	22.09.2020	-
145	Vest-Agder Friidrettskrets	981 890 671	17.09.2019	Ja
146	Vestfold Friidrettskrets	976 283 708	26.11.2019	Ja
147	Vestfold Rokrets	883 893 492	10.12.2019	-
148	Vestviken Bueskytterregion/særkrets	994 169 173	06.12.2019	-
149	Viking Volley Cup AS	918 453 172	-	Ja
150	Viul Orienteringsklubb	997 012 895	-	-
151	Østfold Rytterkrins	988 648 140	19.03.2020	-
152	Øversjødalen Idrettslag	915 102 190	14.01.2020	-

4.3. Underledd som ikke var registrert innen den 2. september 2019, men som senere er blitt registrert

4.3.1. Utgangspunkt

Det fremgår av forskriften § 5 andre ledd, jf. § 3 første ledd at organisasjonene må være registrert på søknadstidspunktet. Videre fremgår det av forskriften § 11 første ledd at søknadsfristen er 1. september.

Lotterinemnda tolker bestemmelsene slik at organisasjonen senest må være registrert i Frivillighetsregisteret den 1. september. En slik tolkning underbygges av Kulturdepartementets høringsnotat datert 11. desember 2017, hvor det fremgår på side 13 at «Søkere, underledd og aksjeselskap må være registrert i

Frivillighetsregisteret med innen søknadsfristen 1. september og ved utbetalingstidspunktet».

Det er langvarig praksis hos Lotteritilsynet og Lotterinemnda at søknadsfrister som faller på hellig- eller helgedag utsettes til første virkedag. Ettersom den 1. september falt på en søndag i 2019, legger nemnda til grunn at søknadsfristen var den 2. september i 2019.

Ordlyden «registrert» tilsier at det ikke er tilstrekkelig at organisasjonen har søkt om registrering i Frivillighetsregisteret, men at søknaden må være ferdigbehandlet og godkjent av registermyndighetene. Dette innebærer at de 98 underleddene som ikke fikk ferdigbehandlet sin søknad og ble registrert i Frivillighetsregisteret etter 2. september 2019 ikke oppfyller kravet til pliktig registrering. Dette gjelder selv om organisasjonene søkte om registrering i god tid før fristen.

4.3.2. Behandling av klagers anførsler

4.3.2.1. Formålet med kompensasjonsordningen og innføringen av registreringskravet og reelle hensyn

NIF har anført at bestemmelsene må tolkes utvidende og leses i lys av formålet med kompensasjonsordningen i forskriften § 1, formålet med vilkåret om registrering i Frivillighetsregisteret som fremgår av Kulturdepartementets høringsnotat og reelle hensyn.

Lotterinemnda er av den oppfatning at forskriftens ordlyd og forarbeider er klare, og at verken forskriftens formål, formålet med registreringskravet eller reelle hensyn tilsier at den klare ordlyden må fravikes eller tolkes utvidende.

Hva gjelder kompensasjonsordningens formål om å fremme frivillig virksomhet, fremgår det av Kulturdepartementets høringsnotat datert 11. desember 2017 at kravet om pliktig registrering i Frivillighetsregisteret ble innført som et tiltak for å forenkle den fremtidige søknadsprosessen for frivillige organisasjoner. Det ble vurdert at registreringskravet på sikt vil bidra til å fremme frivillig virksomhet. Departementet hadde fokus på at de nye endringene i forskriften skulle bidra til å fremme frivillig virksomhet og dette ble særskilt vurdert, se høringsnotatet punkt 2.4 på side 9.

Hva gjelder formålet med registreringskravet har NIF vist til at kravet var ment å forenkle søknadsprosessen for organisasjonene. I departementets høringsnotat er kravet begrunnet i forenkling i framtidig søknadsprosess, og forenkling i søknadsprosessen på sikt. Lotterinemnda er av den oppfatning at formuleringene «framtidig» og «på sikt» tilsier at det var tiltenkt at ordningen først ville innebære en forenkling etter at organisasjonene var blitt registrert i Frivillighetsregisteret med oppdaterte vedtekter.

Det er etter Lotterinemndas syn ikke i strid med formålet med kompensasjonsordningen eller formålet med innføringen av kravet om pliktig registrering å oppstille en frist for registrering. Frist for registrering er derimot nødvendig for den praktiske gjennomføringen av regelendringen og Lotteritilsynets saksbehandling av søknadene om kompensasjon.

Hva gjelder anførsler om reelle hensyn, herunder proporsjonalitet og rimelighet, kan ikke Lotterinemnda se at slike hensyn kan gjøre seg gjeldende i saken. Nemnda har forståelse for at et avslag kan få betydelige økonomiske konsekvenser for klagerne. Forskriftens ordlyd er imidlertid klar og åpner ikke for å ta hensyn til slike omstendigheter. Lotterinemnda er også av den oppfatning at hensynet til likebehandling må veie tungt. Dette er også fremholdt av Kulturdepartementet i høringsnotatet på side 3, hvor det vises til Frivillighetserklæringen og regjeringens mål om å møte frivilligheten med mest mulig ensartet praksis. Det nye registreringskravet er likt for alle frivillige organisasjoner som søker kompensasjon og manglende registrering innen fristen har hatt lik konsekvens for organisasjonene. Det vises også til at kravet er praktisert strengt i Lotterinemndas praksis, se eksempelvis sakene 2020/320, 2019/240 og 2020/705.

4.3.2.2. Stortingets budsjettvedtak

NTF, NFF og NFIF anfører at kravet om registrering i Frivillighetsregisteret «på søknadstidpunktet» i forskriftens § 5 andre ledd ikke har hjemmel i Stortingets budsjettvedtak. Underleddene viser til at det i budsjettvedtaket, under «Kriterier for tildeling», fremgår at underledd «må være registrert i Frivillighetsregisteret», og fremholder at det da ikke kan vedtas en forskrift som er strengere i den forstand at man kan utelukkes fra ordningen når man tilfredsstiller kravene på det tidspunktet vedtaket om tildeling finner sted.

Av Stortingets budsjettvedtak for 2018 fremgår det at «Regjeringens mål er at flere departementer og underliggende etater skal stille krav om registrering i Frivillighetsregisteret i tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner», se Prop. 1 S (2017-2018) For budsjettåret 2018 – Kulturdepartementet, Del III, punkt 8, på side 134. I tilknytning til den konkrete kompensasjonsordningen fremgår det på side 29 at «Ordningen er tilknyttet registrering i Frivillighetsregisteret» og at «Departementet tar sikte på å sende forslag til enkelte endringer i forskrift om merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner på høring i løpet av siste kvartal 2017». Lotterinemnda tolker Stortingets budsjettvedtak slik at det hjemler et krav om pliktig registrering i Frivillighetsregisteret. Den nærmere reguleringen og omfanget av kravet, herunder frist for når kravet må være oppfylt, er det lagt opp til at Kulturdepartement selv kan fastsette. Anførselen fra NTF, NFF og NFIF kan følgelig ikke føre frem.

4.3.2.3. Unntaksbestemmelsen i forskriften § 5 fjerde ledd

NIF anfører kravet om registrering i Frivillighetsregisteret ikke er absolutt og viser til at Lotteritilsynet må ta hensyn til forskriften § 5 fjerde ledd.

Forskriften § 5 fjerde ledd åpner for unntak fra kravet om registrering i Frivillighetsregisteret for organisasjoner som «ikke er registrert på bakgrunn av en persons helseforhold, seksuelle forhold eller at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt, dømt for en straffbar handling eller på grunnlag av særlige kategorier av personopplysninger». Det er imidlertid en forutsetning at søker kommer inn under forskriften § 3 og innfrir vilkårene for registrering i Frivillighetsregisteret.

Unntaket er en «kan»-regel, og Lotteritilsynet er dermed ikke underlagt noen lovpålagt plikt til å vurdere søkere etter denne unntaksbestemmelsen.

Forskriften § 5 fjerde ledd åpner etter Lotterinemndas syn kun for unntak i situasjoner hvor registrering i Frivillighetsregisteret vil innebære registrering av særlige kategorier av personopplysninger, og dette er bakgrunnen for at organisasjonen ikke er blitt registrert.

Tre underledd, Nord-Trøndelag Friidrettskrets, Sogn og Fjordane Symjeks og Bergen Snowboardklubb, har argumentert for at det er helseforhold som er bakgrunnen for at organisasjonen ikke er registrert innen fristen. Det vises til

Underleddene er registrert i Frivillighetsregisteret i dag.

Lotterinemnda kan ikke se at bestemmelsen i forskriften § 5 fjerde ledd åpner for unntak fra kravet om pliktig registrering for de tre underleddene. Etter nemndas syn er denne unntaksbestemmelsen ikke ment å regulere tilfeller hvor ordinær registrering kan gjennomføres, men omfatter utelukkende tilfeller hvor registreringen ikke lar seg gjennomføre av de grunner som nevnes i § 5 fjerde ledd. De tre underleddene har anført at

Imidlertid er de tre underleddene per i dag registrert i Frivillighetsregisteret, og etter nemndas syn har det heller ikke tidligere foreligget helseforhold hos disse underleddene som var til hinder for ordinær registrering. Unntaket i § 5 kommer derfor ikke til anvendelse.

Lotterinemnda har tidligere lagt til grunn at det er søker som har ansvar for at organisasjonen er registrert innen søknadsfristen, jf. eksempelvis Lotterinemndas avgjørelse i sak 2020/320. Dette innebærer at organisasjonen må ha rutiner for at søknadsprosessen håndteres riktig selv om

Underleddet Ullr fremholder at de har vært registrert i Frivillighetsregisteret siden 2014, men at de falt ut av registeret i en kort periode som følge av en ubetalt faktura. Underleddet Oslo og Akershus Bandyregion fremholder også at de ble registrert i Frivillighetsregisteret i 2001, men at de senere har falt ut av registeret. For begge underleddene ble dette oppdaget for sent.

Lotterinemnda kan ikke se at forskriften § 5 fjerde ledd åpner for unntak fra kravet om pliktig registrering i slike tilfeller. Underleddene er i dag registrert i Frivillighetsregisteret, og det er ikke dokumentert at særlige kategorier av personopplysninger har vært til hinder for registrering i Frivillighetsregisteret.

Underleddene Norges Bokseforbund og Nordstrandhallen AS har anført at det var forhold på registermyndighetenes side som medførte at registreringen ble forsinket. Lotterinemnda kan ikke se at forskriften åpner for unntak fra registreringsplikten i slike tilfeller. Hva gjelder anførsel om uriktig rettsanvendelse fra registermyndighetens side, kan dette etter nemndas syn ikke få betydning i foreliggende sak. Det er Brønnøysundregistrene som har ansvar for registerføring i Frivillighetsregisteret, jf. Forskrift av 15. oktober 2008 nr. 1214

om register for frivillig virksomhet § 1. Det er registerfører som har kompetanse og myndighet til å vurdere hvorvidt vilkårene for registrering er oppfylt. I henhold til Lov av 29.06.2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet § 19 må eventuell klage i forbindelse med registrering i Frivillighetsregisteret henvendes til egen nemnd, Frivillighetsregisternemnda. Verken Lotteritilsynet eller Lotterinemnda kan svare for saksbehandlingen eller saksbehandlingstiden hos Frivillighetsregisteret. Hva gjelder anførsel om manglende samkjøring av frister hos Frivillighetsregisteret og Lotteritilsynet, vil nemnda påpeke at registermyndighetene og Lotteritilsynet er separate offentlige instanser, med ulike oppgaver og ansvarsområdet, og at saksbehandlingen hos disse to instansene ikke er samkjørt. Heller ikke i tilfeller hvor organisasjonene må ettersende dokumentasjon eller oppdatere vedtekter før registrering kan godkjennes, åpner forskriften for unntak fra registreringsplikten. I henhold til forskriften § 5 tredje ledd plikter organisasjonene å ha oppdaterte vedtekter i Frivillighetsregisteret til enhver tid. Dette er også fremholdt av departementet i høringsnotatet på side 6 og 13.

De øvrige 91 underleddene har ikke anført særskilte grunnlag for forsinket registrering som kan gi grunnlag for unntak etter forskriften § 5 fjerde ledd.

4.3.2.4. Søknadstidspunktet

NIF anfører at søknadstidspunktet var den 15. november 2019, ettersom dette var den avtalte, endelige søknadsfristen. Klager viser til en etablert praksis mellom Lotteritilsynet og NIF, som innebærer at NIF kan sende utkast til søknad innen 1. september og endelig søknad på et senere tidspunkt.

Lotteritilsynet anfører at klagers tolkning av praksisen er uriktig, og viser til at praksisen innebærer en etterfølgende kontroll med NIFs søknad og at fristen som ble satt til den 15. november ikke var endelig søknadsfrist, men frist for når kontrollen måtte være ferdigstilt. Tilsynet viser til at enkelte feil korrigeres av tilsynet i forbindelse med kontrollen, men at manglende registrering i Frivillighetsregisteret ikke kan korrigeres etter 1. september.

Lotterinemnda kan ikke se at forskriften åpner for at det kan avtales en utsatt søknadsfrist mellom søker og Lotteritilsynet. Forskriften er tydelig på at søknadsfristen den 1. september er endelig. Nemnda legger derfor til grunn at det ikke ble avtalt en utsettelse av frist for registrering i Frivillighetsregisteret. Nemnda er også enig med tilsynet i at samarbeidet om kontrollering av søknadene uansett ikke innebærer en utsatt søknadsfrist, men at dette gjennomføres som en del av tilsynets alminnelige saksbehandling. At noen forhold kan rettes, men andre ikke, følger av forskriftens ordlyd.

4.3.2.5. Friidrettskretsenes autonomi

Norges Friidrettsforbund (NFIF) har på vegne av sine underledd som ikke var registrert i Frivillighetsregisteret 2. september 2019 (Nord-Trøndelag Friidrettskrets, Hordaland Friidrettskrets, Sør-Trøndelag Friidrettskrets, Aust-Agder Friidrettskrets, Nordland Friidrettskrets, Vestfold Friidrettskrets, Vest-Agder Friidrettskrets og Finnmark Friidrettskrets), anført at det er tilstrekkelig at NFIF var registrert i Frivillighetsregisteret den 2. september 2019.

I henhold til ordlyden i forskriften § 3 første ledd er det den frivillige organisasjonen som kan få kompensasjon som må være registrert. Lotterinemnda tolker ordlyden slik at hver organisasjon som vil motta kompensasjon må være registrert i Frivillighetsregisteret. En slik tolkning underbygges av Kulturdepartementets høringsnotat datert 11. desember 2017, hvor det på side 6 fremgår at alle som «mottar» kompensasjon må være registrert. I høringsnotatet er det presisert at tidligere ordning, hvor det var tilstrekkelig at søker (sentralleddet) var registrert i Frivillighetsregisteret, ikke lenger er gjeldende.

Friddrettskretsene er registrert i Enhetsregisteret med eget organisasjonsnummer. Dette taler for kretsene er egne frivillige organisasjoner som må være registrert i Frivillighetsregisteret på lik linje med de øvrige organisasjonene som ønsker å motta kompensasjon. Hver krets er også registrert med eget styre og daglig leder. Kretsene er ikke registrert som underenheter tilknyttet NFIF i Enhetsregisteret.

NFIF argumenterer for en nær og nødvendig forbindelse mellom NFIF og kretsene og viser til at kretsene er forbundets regionenheter og fungerer som NFIFs forlengede arm. NFIF viser også til at de som har sitt daglige arbeidssted i kretsene er ansatt i NFIF og ikke i kretsen. NFIF viser videre til at det er NFIF som styrer organiseringen av kretsene (opprettelse, sammenslåing og nedlegging). NFIF viser til slutt til at det er NFIF selv som tillegger kretsene bestemte oppgaver, og at de i utøvelsen må forholde seg til NFIFs vedtekter.

I tråd med ordlyden i forskriften legger Lotterinemnda avgjørende vekt på at kretsene er organisert som egne frivillige organisasjoner med eget organisasjonsnummer, styre og daglig leder. Nemnda er av den oppfatning at tilknytningen til NFIF ikke kan være avgjørende. Det er etter dette ikke tilstrekkelig at NFIF er registrert i Frivillighetsregisteret innen den 2. september 2019.

4.4. Underledd som var registrert den 2. september, men som senere ble slettet i Frivillighetsregisteret og Enhetsregisteret

Det fremgår av forskriften § 5 andre ledd at organisasjonen må oppfylle kravet om registrering i Frivillighetsregisteret både på søknadstidspunktet og utbetalingstidspunktet.

Lotteritilsynet utbetaler kompensasjon innen utgangen av året, vanligvis i første halvdel av desember. Ettersom Askøy Bowlingklubb og Dans Målselv ikke var registrert i Frivillighetsregisteret i desember i søknadsåret 2019, oppfyller ikke underleddene vilkåret om pliktig registrering i Frivillighetsregisteret.

4.5. Underledd som ikke er og aldri har vært registrert i Frivillighetsregisteret

Det er et vilkår for å motta merverdiavgiftskompensasjon at den frivillige organisasjonen er registrert i Frivillighetsregisteret, jf. forskriften § 3 første ledd.

Vilkåret innebærer at de 52 underleddene som aldri har vært registrert i Frivillighetsregisteret i utgangspunktet ikke har rett på merverdiavgiftskompensasjon. To av de 52 underleddene har imidlertid sendt inn egne merknader, med særskilt begrunnelse for hvorfor de ikke er registrert. Viking Volley Cup AS viser til at de ikke hadde fått med seg kravet. Frelsesarmeen Oslo IL anfører at de har fått føringer om å ikke melde seg inn i Frivillighetsregisteret fra Frelsesarmeen. Dette begrunnes i Frelsesarmeens holdning om at de ikke ønsker å ta imot det som defineres som spillemidler.

Forskriften § 5 fjerde ledd åpner etter Lotterinemndas forståelse kun for unntak i situasjoner hvor registrering i Frivillighetsregisteret vil innebære registrering av særlige kategorier av personopplysninger, og dette er grunnen til at organisasjonen ikke har blitt registrert. Etter Lotterinemndas syn er det ikke tilstrekkelig for å anvende unntaksbestemmelsen at man ikke var kjent med kravet. Det er heller ikke tilstrekkelig at man har holdninger som ikke er forenelig med registrering. Lotterinemnda legger på denne bakgrunn til grunn at det ikke var adgang til å gjøre unntak fra kravet om registrering i disse to tilfellene.

De øvrige 50 underleddene har ikke anført særskilte grunnlag for manglende registrering.

Lotterinemnda legger dermed til grunn at de 52 underleddene ikke oppfyller vilkåret om registrering i Frivillighetsregisteret.

4.6. Anførsler om saksbehandlingsfeil hos Lotteritilsynet

4.6.1. Brudd på veiledningsplikten

NIF anfører på vegne av de 152 organisasjonene at Lotteritilsynet ikke har overholdt sin veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11 fjerde ledd da søknadene ble fjernet fra søknadsgrunnlaget, uten at det var gitt mulighet for underleddene til å rette feilen. Klager anfører videre at brudd på veiledningsplikten er en saksbehandlingsfeil som har virket direkte inn på vedtaket. Klager fremholder at det er grunn til å stille store krav til forvaltningens veiledningsplikt når det innføres nye vilkår for tildeling, og disse vilkårene vurderes å være helt sentrale for å få en søknad innvilget. Klager fremholder også at når ordningen retter seg mot frivillige organisasjoner bør forvaltningen yte stor grad av veiledning, og være fleksibel med adgangen til å rette feil og mangler ved en søknad. Klager viser til at dette underbygges av at målet med ordningen er at den skal være «enkel og ubyråkratisk», jf. Høringsnotat fra Kulturdepartementet datert 11. desember 2017. Lotterinemnda forstår klagers anførsel slik at den knytter seg til betydningen av manglende veiledning omkring kravet om registrering i Frivillighetsregisteret.

Lotteritilsynet har vist til en rekke tiltak som er gjort for å overholde veiledningsplikten. Tilsynet fremholder at dialog med underleddene går via sentralleddet, og viser til at tilsynet sendte flere e-poster til sentralleddet med informasjon om at alle søkere må være registrert og at organisasjoner som ikke er registrert innen søknadsfristen ville få avslag. Tilsynet fremholder at det også ble informert om kravet i tildelingsbrevet i 2018. I mai 2019 ble det sendt ut informasjon til kulturavdelingen i kommuner og fylkeskommuner hvorav mange

la det ut på sine nettsider. Tilsynet fremholder også at de laget en kort informasjonsfilm, sponset ut mot relevante målgrupper på Facebook. Denne videoen ble vist over 30 000 ganger før 1. september 2019. Tilsynet fremholder videre at de hadde bannere på Google og Dagbladet.no med totalt nesten 1 million visninger og link til hjemmesiden. På hjemmesiden ble kravet presentert i all generell informasjon og tilsynet har i tillegg hatt en egen veiledningsside.

Det følger av forvaltningsloven § 11 at forvaltning har en alminnelig veiledningsplikt som skal sikre at partene kan ivareta sine interesser. Veiledningsplikten er konkret, og gjelder i utgangspunktet kun i en konkret sak overfor en konkret part, jf. § 11 annet ledd. Veiledningsplikten gjelder også i tilfeller hvor en person spør om sine rettigheter og plikter i et konkret forhold som har aktuell interesse for ham, jf. § 11 tredje ledd.

Det er ikke dokumentert at klager, i forkant av søknadsfristen, etterspurte veiledning fra Lotteritilsynet. Lotterinemnda er av den oppfatning at klager ikke var part i en konkret sak før søknad ble sendt inn 1. september 2019, og at Lotteritilsynet av denne grunn ikke hadde noen veiledningsplikt overfor klager i saken før søknad var innsendt. Nemnda bemerker i denne sammenhengen at Lotteritilsynet, på eget initiativ, har informert NIF gjentatte ganger om registreringskravet i forkant av eventuelle søknader. I tillegg har tilsynet publisert informasjon om kravet på egen nettside. Det er også distribuert målrettet reklame gjennom ulike medier. Etter Lotterinemndas syn foreligger det ikke noe brudd på den alminnelige veiledningsplikten i § 11 i denne sammenhengen.

Videre bemerker Lotterinemnda at klager henvendte seg til Lotteritilsynet etter at registreringsfristen var utløpt. Etter dette tidspunktet har Lotteritilsynet veiledningsplikt overfor klager, jf. § 11. Imidlertid foreligger det ikke, etter nemndas syn, noen brudd på veiledningsplikten i perioden etter registreringsfristens utløp.

4.6.2. Adgang til å rette feil og mangler

Det følger av forvaltningsloven § 11 fjerde ledd andre punktum at dersom «en henvendelse til et forvaltningsorgan» inneholder «feil, misforståelser, unøyaktigheter eller andre mangler som avsenderen bør rette, skal organet om nødvendig gi beskjed om dette». Det fremgår også av bestemmelsens tredje punktum «[o]rganet bør samtidig gi frist til å rette opp mangelen og eventuelt gi veiledning om hvordan dette kan gjøres».

Klager har vist til Sivilombudsmannen uttalelse i sak 2013/1266. Saken gjaldt søknad om statstilskudd til trossamfunn, som ble avvist fordi en innsendt CD, som skulle inneholde en oversikt over medlemmenes fødselsnumre, var tom. Sivilombudsmannen kom til at trossamfunnet skulle fått beskjed om at den innsendte CD-en var tom, og at veiledningsplikten i forvaltningsloven § 11 dermed ikke var oppfylt. I sin tolkning av forvaltningsloven § 11 fjerde ledd la Sivilombudsmannen til grunn følgende:

«Forvaltningsorganet skal ikke foreta noen vurdering av realiteten eller kvaliteten på søknaden eller henvendelsen, men åpenbare feil eller misforståelser må det forventes at forvaltningen gjør søkeren oppmerksom på. Eksempelvis bør forvaltningsorganet

påse at riktig skjema er benyttet, at skjemaet er tilstrekkelig utfyllt og at nødvendige vedlegg følger med.»

Lotterinemnda bemerker at i sak 2013/1266 var det innsendt mangelfull dokumentasjon, og dokumentasjonen var et nødvendig vedlegg til søknaden. Til forskjell fra sak 2013/1266, er det i foreliggende sak tale om oversittelse av fristen for registrering i Frivillighetsregisteret. Nemnda er av den oppfatning at Lotteritilsynet ikke er underlagt noen lovpålagt plikt til å gjennomgå innkomne søknader, og foreta en forhåndsvurdering av om de materielle eller formelle vilkårene for merverdiavgiftskompensasjon, herunder registreringsfristen i Frivillighetsregisteret, er oppfylt.

Lotterinemnda vil bemerke at dersom Lotteritilsynet åpner opp for at samtlige organisasjoner som ikke var registrert på søknadstidspunktet, kan registrere seg etter søknadsfristen, vil saksbehandlingen bli vesentlig forsinket og systemet slik det er lagt opp, vil vanskelig kunne opprettholdes. Poenget med innføringen av kravet var nettopp en forenkling av søknadsprosessen, ved at registrering i Frivillighetsregisteret vil gjøre det lettere for organisasjonene å søke, og lettere for tilsynet å innhente informasjon i saksbehandlingen.

Det er etter dette Lotterinemndas syn at Lotteritilsynet har overholdt sin veiledningsplikt overfor klager.

4.6.3. Urimelig og usaklig forskjellsbehandling

NIF har også anført at det er urimelig og usaklig forskjellsbehandling mellom de ulike underledd når Lotteritilsynet aksepterer retting av noen feil og mangler, mens andre - registrering i Frivillighetsregisteret - ikke er hensyntatt. Slik Lotterinemnda forstår det er det enkelte feil og mangler Lotteritilsynet kan bidra til at blir avhjulpet uten at det strider mot regelverket, for eksempel korrigering av avgrensningene og fradragspostene, og dersom det er lagt inn feil organisasjonsnummer. Manglende registrering i Frivillighetsregisteret er imidlertid ikke en av disse. Alle organisasjoner som ikke var registrert på søknadstidspunktet og/eller utbetalingstidspunktet har fått sine søknader avslått. Nemnda kan på bakgrunn av dette ikke se at det foreligger usaklig eller urimelig forskjellsbehandling.

4.7. Anførsler om saksbehandlingsfeil hos sentralleddet

Underleddene NFIF, NFF, NTF og Styrkeprøven AS har anført at det har vært manglende informasjon og veiledning fra sentralleddet vedrørende kravet om pliktig registrering i Frivillighetsregisteret. Det vises til at informasjonen ikke har nådd frem til alle underledd, at informasjonen ikke har kommet i tide og at informasjonen som har kommet frem i tide ikke har vært tydelig nok. Underleddene Ullensaker Idrettsråd og Haugesund Idrettsråd har vist til at søknadene deres ble godkjent av NIF, til tross for at underleddene ikke var registrert i Frivillighetsregisteret. Underleddene har fremholdt at dette villedet dem til å tro at alt var i orden.

Av forskriften § 9 første ledd fremgår det at sentralleddet plikter å informerer alle underledd om søknadsprosedyrer og frister. Forskriften regulerer imidlertid ikke

hvilke konsekvenser det vil ha for sentralleddet eller underleddet dersom sentralleddet ikke overholder sine plikter etter forskriften.

Det fremgår av bestemmelsens tredje ledd at «[d]ersom sentralleddet unnlater å ta med eller oppgir feil søknadsopplysninger for et underledd eller aksjeselskap i den samlede søknaden, kan Lotteri- og stiftelsestilsynet likevel legge til eller korrigere søknadsopplysninger for underleddet eller aksjeselskapet i den samlede søknaden». Bestemmelsen regulerer Lotteritilsynets adgang til å korrigere søknadsopplysninger som sentralleddet har mottatt, men ikke tatt med i sin søknad til tilsynet. I vår sak er situasjonen at en rekke underledd ikke har sørget for registrering i Frivillighetsregisteret slik det følger av forskriften. Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å korrigere slike mangler.

Klagernes anførsler på dette punktet kan følgelig ikke føre frem.

4.8. Oppsummert

Etter dette finner Lotterinemnda at ingen av de 152 underleddene oppfyller krav om pliktig registrering i Frivillighetsregisteret, jf. forskriften § 5, jf. §3. Det er dermed klart at ingen av klagerne oppfyller vilkårene for merverdiavgiftskompensasjon for søknadsåret 2018.

5. Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

6. Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk